

1 דין פסח שמתו בעליו: **הַמַּפְרִישׁ פֶּסַח וְזֵאת, לֹא יִבְיָאוּ בְּנוֹ אַחֲרָיו**
 2 **לְשֵׁם קֶרֶבן פֶּסַח** כשאנו מנוי על הקרבן, כיון שקרבן פסח נשחט רק
 3 למנויו, וכיון שמתו בעליו אין עליו מנויים, **אֲלֵא יִבְיָאוּ בְּנוֹ לְשֵׁם**
 4 **שְׁלָמִים.**

גמרא

5 הגמרא לומדת ממה ששנינו במשנה, שהמפריש נקבה או זכר בן
 6 שתי שנים לפסחו, ירעה עד שיסתאב וימכר ויפלו דמיו לנדבה
 7 לשלמים, כמה הלכות בענין קרבנות שנפסלו מהקרבן: **אָמַר רַב**
 8 **הוּנָא בְּרִיהּ – (בנו) רַבִּי יְהוֹשֻעַ, שָׁמַע מִיָּנָה תֵּלֵת –** מוכח מדין זה
 9 שלש הלכות: א. **שָׁמַע מִיָּנָה** – מוכח ממה ששנינו שהבהמה
 10 שהפריש לפסח ונדרתה בחייה כיון שאינה ראויה לו, אף
 11 שמתחילה היתה עומדת להקרב לשלמים לאחר הפסח כדין מותר
 12 הפסח, והיא אכן ראויה לשלמים, מכל מקום נדחתה לגמרי ואינה
 13 קריבה אחר הפסח לשלמים, אלא תרעה ותסתאב ותמכר, ויקריבו
 14 שלמים אחרים בדמיה, **שֶׁפַעֲלֵי חַיִּים נִדְחִין –** שבהמה הנדרת
 15 מהקרבן בחייה, נדחתה לעולם, ואף אם לאחר זמן היא חזרת
 16 ונראית לדבר שהיתה ראויה ועומדת לו מתחילה, אינה קריבה
 17 אלא תרעה ותסתאב ותמכר. ב. **וְשָׁמַע מִיָּנָה** – ועוד מוכח, ממה
 18 שבמשנתנו אף כשהפריש נקיבה או זכר בן שתי שנים לפסח, שאין
 19 הבהמה ראויה לפסח מתחילת הקדשתה, מכל מקום הדין הוא
 20 שהיא דחוייה ואינה קריבה בעצמה לשלמים, **שֶׁדָּחוּ מִעֲקֶרְבָּא –**
 21 שאף בהמה שהופרשה לקרבן והיא דחוייה ממנו כבר מתחילה
 22 מעת ההפרשה, **הָיוּ דָּחוּי –** הרי היא נחשבת דחוייה. ג. **וְשָׁמַע מִיָּנָה**
 23 – ועוד מוכח, ממה שבמשנתנו הבהמה שהקדיש ונקבה או זכר בן
 24 שתי שנים אינה ראויה להקרב גופה לפסח, ונמצא שהקדישה
 25 רק לדמים, וכיון שאינה ראויה להקרב גופה לדבר שהוקדשה
 26 לו, נדחתה לעולם, ואפילו לאחר הפסח אינה קריבה לשלמים
 27 כדין מותר הפסח על אף שראויה לשלמים, אלא מוכרה ומביא
 28 בדמיה שלמים, **שֶׁיֵּשׁ דָּחוּי בְּדָמִים –** שאף בהמה שהקדישה
 29 מתחילה רק לדמיה ולא להקרב גופה, גם בה שייך דחוי, וכיון
 30 שאינה ראויה אז להקרב גופה לדבר שהוקדשה לו, נדחתה
 31 מהקרבן לעולם.

32 שנינו במשנה: **הַמַּפְרִישׁ פֶּסַח וְכו', וְזֵאת, לֹא יִבְיָאוּ בְּנוֹ אַחֲרָיו לְשֵׁם**
 33 **פֶּסַח, אֲלֵא לְשֵׁם שְׁלָמִים.**

34 ברייתא בביאור דין זה: **תָּנוּ רַבָּנֵי, הַמַּפְרִישׁ אֶת פֶּסַחוֹ וְזֵאת בערב**
 35 **פֶּסַח, אִם בְּנוֹ הִיָּה מְמוּנָה – (מנוי) עֲמוֹ** על קרבן הפסח, ונמצא
 36 שעדיין יש לו בעלים, **יִבְיָאוּ הֵבֶן לְשֵׁם – (לשם) פֶּסַח** עבור עצמו.
 37 **וְאִם אֵין בְּנוֹ מְמוּנָה – (מנוי) עֲמוֹ,** ואין לקרבן פסח זה בעלים, ואינו
 38 יכול להביאו לשם פסח, **יִבְיָאוּ לְשֵׁם שְׁלָמִים, לְשִׁשָּׁה עָשָׂר –** ביום
 39 ששה עשר בניסן, כדין מותר הפסח, שקרב שלמים.

40 מדייקת הגמרא: מלשון הברייתא משמע שדווקא **לְשִׁשָּׁה עָשָׂר אֵין**
 41 **–** אכן יביאנו לשם שלמים, אך **לְחִמְשָׁה עָשָׂר לֹא.** מבארת הגמרא
 42 את הטעם: **קָא סָפֵר –** התנא סובר שקרבנות נדרים ונדבות אֵין
 43 קריבין בַּיּוֹם הַזֶּה, ולכן אינו יכול להקריבו שלמים בחמישה עשר
 44 בניסן שהוא יום טוב ראשון של פסח.

45 הגמרא מבררת אימתי מת האב לאחר שהפריש את פסחו: **דְּמִית**
 46 **הָאֵב אֵימָת –** אימתי מת האב, **אֵילִימָא –** אם נאמר שמדובר דְּמִית
 47 **– (שמת) קוֹדֶם חֲצוֹת,** שהוא תחילת זמן שחיטת הפסח, מדוע בְּנוֹ
 48 **מְמוּנָה עֲמוֹ יִבְיָאוּ לְשֵׁם פֶּסַח, הָאֵל הָלָה אֲנִינּוֹת עֵלְיוֹהִי מִעֲקֶרְבָּא –**
 49 הרי כבר חל עליו דין אונן מתחילה (קודם זמן שחיטה) מחמת
 50 מיתת האב, ושנינו לעיל (א: א: 32) שאין שוחטים את הפסח על האונן
 51 כשהוא לבדו מנוי על הקרבן, שמוא יטמא למתו והקרבן לא יאכל
 52 ויעשה 'נותר', ואם כן לא חל חיוב פסח על הבן להביאו בפני
 53 עצמו, ומלשון המשנה 'יביאנו' משמע שהוא עצמו מביאו. **וְאֵלֹא**
 54 **תאמר שמדובר דְּמִית – (שמת) האב לאחר חצות,** ולכן אם הבן מנוי
 55 מביאו בפני עצמו לשם פסח, שכיון שחל עליו חיוב הבאת הפסח
 56 קודם שחלה האנינות, יזהר שלא להטמא למתו ואין לחשוש

58 שהקרבן לא יאכל ויפסל, אך באופן זה יקשה מה ששנינו שבשאיִן
 59 **בְּנוֹ מְמוּנָה עֲמוֹ יִבְיָאוּ לְשֵׁם שְׁלָמִים,** ומדוע, **הָאֵל קִבְעָתִיהּ – (הרי**
 60 **קבעתה חצות,** כלומר, הרי בחצות כשחל חיוב הקרבת פסח
 61 הוקבע הקרבן לפסח, וכיון שאינו קרב לפסח מחמת שמתו בעליו,
 62 נדחה מקרבן לגמרי, ואינו יכול להקרב גם לשלמים, כמבואר
 63 במשנה לעיל (צ:).

64 מתרצת הגמרא: **אָמַר רַבָּא, לְעוֹלָם** מדובר דְּמִית קוֹדֶם חֲצוֹת,
 65 וכשאין בנו מנוי אין הקרבן נקבע לפסח, שהרי בחצות (שהוא הזמן
 66 הקובע את הקרבן לשם פסח) כבר מתו בעליו ואינו ראוי לפסח,
 67 ולכן לא נקבע לפסח ואינו דחוי, ועל כן יביאנו הבן לשם שלמים
 68 בששה עשר בניסן, ואז כבר אינו אונן. **וְזֵאת –** ומה כוונת התנא
 69 ברישא שאם בנו מנוי עמו **יִבְיָאוּ לְשֵׁם פֶּסַח,** שאם לא עשה את
 70 הפסח הראשון משום שהיה אונן, יביאנו **לְשֵׁם פֶּסַח שֵׁנִי** בארבעה
 71 עשר באייר, כדין מי שלא יכול להקריב את הפסח בפסח ראשון
 72 מחמת אונס, כגון שהוא טמא או בדרך רחוקה (במדבר ט יב-יג), והוא
 73 הדין לאונן.

74 ביאור אחר בברייתא: **אָבִי אָמַר,** לעולם הכוונה היא שיביאנו
 75 לפסח ראשון, ולַעֲדִין קָתַן – ושני הדינים נשנו בברייתא בשני
 76 אופנים, הרישא במת אחר חצות, והסיפא במת קודם חצות. וכך
 77 מתבאר הברייתא, אם **מֵת אַחֵר חֲצוֹת,** וגם היה בְּנוֹ מְמוּנָה עֲמוֹ,
 78 והקרבן כשר שהרי נשארו לו בעלים, **יִבְיָאוּ הֵבֶן לְשֵׁם פֶּסַח,** כיון
 79 שקודם שחל עליו דין אונן כבר נתחייב הבן בהקרב פסח, וכיון
 80 שהבן מנוי על קרבן זה, נמצא שיש לו בעלים וראוי להקרב
 81 לפסח. ואם **מֵת קוֹדֶם חֲצוֹת,** וגם אֵין בְּנוֹ מְמוּנָה עֲמוֹ, נמצא
 82 שבחצות לא היו לו בעלים שנתחייבו בהבאתו לפסח ולא נקבע
 83 בחצות לפסח, ולכן אף שלא הוקרב לא נדחה מהקרבן, ויִבְיָאוּ
 84 הֵבֶן לְשֵׁם שְׁלָמִים בששה עשר בניסן.

85 ביאור נוסף בברייתא: **רַב שְׁרֵבְיָא אָמַר,** לְעוֹלָם מדובר בשני הדינים
 86 באופן דְּמִית האב **לְאַחֵר חֲצוֹת, וּבְנֵן שֶׁהָיָה אָבִיו גּוֹסֵס בְּחֲצוֹת,** וכיון
 87 שרוב הגוססים סופם למיתה (קידושין עא: ועוד) אינו ראוי להבאת
 88 פסח. ולכן, אם היה בנו מנוי עמו, חצות קבעה את הקרבן לשם
 89 פסח מחמת הבן שמנוי עליו, ויביאנו הבן עבור עצמו לשם פסח.
 90 ואף שהוא אונן, כיון שחל עליו חיוב פסח קודם שחל עליו דין
 91 אונן, רשאי להקריבו אף בפני עצמו, וכפי שנתבאר לעיל. אך אם
 92 לא היה בנו מנוי עמו, אף שאינו קרב לשם פסח כיון שמתו בעליו,
 93 אף משלמים לא נפסל, כיון שבחצות לא היה האב חייב בפסח,
 94 וממילא לא נקבע הקרבן לפסח ולא נדחה מהקרבן בכך שלא
 95 הוקרב, ולכן יביאנו הבן לשלמים.

96 ביאור נוסף בברייתא: **רַב אֲשִׁי אָמַר,** לְעוֹלָם מדובר בשני הדינים
 97 באופן דְּמִית האב **לְאַחֵר חֲצוֹת,** ואף שלא היה גוסס בחצות לא
 98 נדחה הקרבן מהקרבן, וברייתא זו כרבי **שְׁמַעוֹן הָיָא, דְּאָמַר (יומא**
 99 **ס:) שֶׁאֵין פַּעֲלֵי חַיִּים נִדְחִין,** דהיינו בהמה שנדחתה מהקרבן בחייה,
 100 אין היא דחוייה לגמרי אלא עדיין ראויה היא, ותקרב למה שהיא
 101 ראויה לו, ולכן כשאין בנו מנוי עמו, אף שנקבע הפסח בחצות
 102 לפסח, וכשמתו בעליו נדחה, מכל מקום לא נדחה לגמרי, וכיון
 103 שהוא ראוי להקרב שלמים, יביאנו בנו לשם שלמים. ואם בנו היה
 104 מנוי עמו על הפסח, נשארו לפסח בעלים ולא נדחה כלל, ולכן
 105 יביאנו בנו לשם פסח, ואנינותו אינה מעכבתו מלהביא פסח, לפי
 106 שחל עליו חיוב פסח בחצות קודם שחל עליו דין אונן.

107 ביאור נוסף: **רַבִּינָא אָמַר,** לעולם ניתן להעמיד אף כדעת הסובר
 108 שבעלי חיים שנפסלו מהקרבן נדחים מהקרבן לעולם, וכאן
 109 מדובר בברייתא בְּנֵן שֶׁהָפִרְשׁוּ את הבהמה לקרבן פסח **אַחֵר**
 110 **חֲצוֹת,** ואף מֵתוּ הַפַּעֲלִים אַחֵר חֲצוֹת, ולכן אם הבן מנוי עליו
 111 יקריבנו לשם פסח, כיון שחיובו חל בחצות שקדם לאנינותו. **וְקָא**
 112 **סָפֵר** התנא שרק שעת חצות קָבַע את הקרבן לשם פסח, ולא כל
 113 שאר זמן שחיטה, וכאן כיון שהפרישוהו לאחר חצות, לא נקבע
 114 לפסח ואם לא הקריבוהו אינו דחוי, ולכן גם כשאין הבן מנוי עליו
 115 ומתו הבעלים אין הוא דחוי, ויקריבנו הבן לשלמים.

משנה

1
2 דין בהמה שהופרשה לפסח ונתערבה בקדשים אחרים: הַפֶּסַח
3 שְׁנַתְעָרַב בְּזִבְחִים – קרבן פסח שנתערב בקרבנות אחרים, כגון שהיו
4 שלשה טלאים, אחד של פסח ואחד של עולה ואחד של אשם,
5 וקרבנות אלו אינם שוים בזמן אכילתם ובדרך הקרבתם, וכיון
6 שנתערבו ביניהם כולם אינם ראויים להקרבה, ולכן פוֹלֵן יָרְעוּ עַד
7 שִׁיסְתָּאֵבוּ – שיפול בהם מום, ויִמָּכְרוּ, ויָבִיא בְּדָמֵי הִיפָּה שֶׁבָּהֶן קרבן
8 מִמֵּין זֶה, וּבְדָמֵי הִיפָּה שֶׁבָּהֶן קרבן מִמֵּין זֶה, כלומר, עליו להביא כל
9 אחד מקרבנות אלו בסכום המעות שהיה שוה היפה שבהם, שמא
10 אותו קרבן היה היפה, [וּיִפְסִיד] הַמוֹתֵר מִבֵּיתוֹ – ומותר הדמים
11 שצריך להוסיף על השנים שאינם יפים, כדי לקנותם בדמי היפה,
12 יפסיד מביתו משלו. ויעשה כך, אם היפה שבהם שוה סלע, יביא
13 שלשה סלעים מביתו, ויטול מהם סלע אחד ויאמר 'בכל מקום
14 שהעולה נמצאת, הרי היא מחוללת על סלע זה', ויביא ממנו
15 עולה. וכן יחלל באופן זה את האשם בכל מקום שהוא, על הסלע

16 השני, ויביא ממנו אשם. וכן יחלל באופן זה את הפסח בכל מקום
17 שהוא, על הסלע השלישי, ויביא ממנו פסח, אם נפל מום בבהמות
18 קודם פסח. ואם נפל מום בבהמות אחר הפסח, יביא בסלע
19 השלישי שלמים, כדין מותר הפסח שקרב שלמים.
20 הלכה נוספת בענין זה: אם נִתְעָרַב קרבן הפסח בְּבִכּוּרוֹת, שדרך
21 הקרבתם שוה להקרבת קרבן פסח, אלא שאכילתם אינה שוה,
22 שהפסח נאכל לכל אדם המנוי עליו, ונאכל רק בליל חמשה עשר
23 בניסן עד חצות, ואילו בכור נאכל לכהנים לשני ימים ולילה אחד,
24 רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר, אִם נִמְנו על פסח זה חֲבִירוֹת פְּהָנִים שאין בה
25 ישראלים, יקרבו כולם, הפסח יקרב לשם פסח בכל מקום שהוא,
26 והבכורות יקרבו לשם בכור בכל מקום שהם, ויאמר השוחט
27 והזורק בשעת הקרבת כל אחד מהבהמות, אם הוא קרבן פסח הרי
28 הוא קרב לשם פסח, ואם הוא בכור הרי הוא קרב לשם בכור,
29 ויאֲכִלוּ חבורת הכהנים את כל הבהמות שנתערבו, בליל פסח עד
30 חצות.

פסחים דף צח עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום חמישי) קפט

גמרא

הגמרא מקשה על דינו של רבי שמעון במשנה, שאם חבורת כהנים נמנו על פסח שנתערב בבכורות, יאכלו בליל פסח את כל הבהמות שנתערבו: והא קא מייטי – והרי הוא מביא את הקדשים לבית הפסול – לדי דבר שיגרום להם פסול, שהרי זמן אכילת בשר הבכורות הוא שני ימים ולילה אחד (ובחים נה), ואילו הקרבנות שנתערבו נאכלים רק בליל ט"ו בניסן, שהרי על כל אחד יש ספק שמוא הוא פסח, והנשאר בבוקר ישרף כדן נותר (שמות יב י), ונמצא שמביא את הבכור שבתערובת לידי פסול נותר שלא כדן.

מתרצת הגמרא: רבי שמעון אמר זאת למעשה ו–לשיטתו, דאמר שבאופן זה מביאין קדשים לבית הפסול ו–לידי פסול, כיון שמוטב למעט בזמן אכילתם, מאשר להוציאם לגמרי מהקדש לרעות עד שיפול בהם מום וימכרו, דתנן (ובחים עה), קרבן אשם שנתערב בקרבן שלמים, רבי שמעון אומר, שניהם ישתוו בצפון של העזרה כדן האשם, ויאכלו בחוץ שפך – כדן הקרבן החמור שבהם, דהיינו כדן האשם שזמן אכילתו רק יום ולילה, לזכרי כהונה ולפנים ממחיצת העזרה, ולא כשלמים שזמן אכילתם שני ימים ולילה, לכל אדם ובכל ירושלים. אמרו לו חכמים, אין מביאין קדשים לבית הפסול ו–לידי פסול, ולדברך שיאכלו כדן האשם, נמצא שממעט זמן אכילת השלמים ומביאם לידי פסול נותר ושריפה שלא כדן. אלא ירעו עד שיפול בהם מום וימכרו, ויביא בדמי היפה שבהם מכל מין.

שואלת הגמרא: ולדעת רבנן שאין למעט זמן אכילת קדשים, היכי עבדינן – כיצד עושים באופן שהפסח נתערב בבכורות, הרי רק לגבי אשם שנתערב בשלמים או פסח שנתערב בעולה ובאשם ניתן לומר שירעו ויוממו וימכרו ויביא בדמיהם קרבנות, אך לגבי בכור לא ניתן לומר כן, כיון שנאמר בו (במדבר יח יז) 'לא תפדה', ואין לו פדיון אף לאחר שנפל בו מום, ודמי פדיונו אינם קדושים, ואף בהמה אינה יוצאת מקדושתה על ידי הפדיון, אלא אם נופל בו מום נאכל במומו בכהן.

משיבה הגמרא: אמר רבא, נתינת לו עד שיוקמו – שיפול מום בכולן, ויביא בהמה שמינה שערכה כפי היפה שבהמות שנתערבו, ויחלל את הפסח על מעות כערך הבהמה היפה, וליקא – ויאמר, קל היקא דאיתיה לפסח תחול עליה דהא' – כל מקום שהפסח נמצא, תחול קדושתו על מעות אלו, ויקח בהם בהמה זו, ויביאה לשלמים כדן הפסח שנשאר לאחר זמן הקרבתו, ויאכל להו – ואוכל את הבהמות שנתערבו ונפל בהן מום, בתורת בכור בעל מום, שאינו נשחט או נמכר באיסליו, ואינו נמכר במשקל, כדרך מכירת בשר חולין. ובתקנה זו, הבכור שבתערובת נאכל כדינו כבכור בעל מום, והפסח שבתערובת נפדה וקרב לשלמים כדינו.

משנה

המשנה מביאה כמה אופנים בשתי בהמות שנשחטו לשם פסח עבור חבורה אחת: חבורה שאבד פסחה – קרבן הפסח שלה, ואמרו בני החבורה לאחד מהם, צא ובקש [ו–חפש] את הפסח האבוד ושחט אותו גם עלינו, והלך וימצא את הפסח האבוד ונשחט אותו עליו ועליהם, והיה לבם של שאר בני החבורה נוקפם שמוא לא ימצא את הפסח לשחוט עליהם, ולכן גם הם לקחו כבש אחר ונשחטו עליהם, ונמצא שנשחטו עבורם שני פסחים. דינם הוא, שאם הפסח שול ו–של השליח נשחט ראשון לפני הפסח ששחטו בני החבורה, הוא ו–השליח אוכל מהפסח שול, ואף הם אוכלין עמו משול, שכיון ששחט בשליחותם נמנו על שלו בעת השחיטה, ושוב אינם יכולים להמנות על השני, וצריכים לשרפו כדן פסח בלא בעלים. ואם הפסח שולקן – ששחטו בני החבורה אחרי שהלך השליח נשחט ראשון לפני שנשחט פסחו של השליח, הם אוכלין מהפסח שולקן, שבשחיטת הפסח שלהם חזרו בהם מלהמנות על הפסח האבוד, ומשכו ידיהם ממנו, והוא אוכל מהפסח שול, שהרי

לא נמנה על שלהם. ואם אינו ידוע איזה מהן נשחט ראשון, או נשחטו את שניהם כאחד, הוא אוכל משלו שהרי נמנה רק עליו, והם אינם אוכלין עמו מספק שמוא שלהם נשחט ראשון ונמשכו מלהמנות על הפסח האבוד, ואף שולקן יצא לבית השריפה ו–מקום שבו היו שורפים את הקדשים שנפסלו, ולא יאכלוהו, שמוא שלו נשחט ראשון ונמנו עליו ולא על שלהם. ומכל מקום פטורין מלעשות פסח שני בארבעה עשר באייר, אף שלא אכלו כלל, שהרי ממה נפשך נמנו על הפסח שנשחט ראשון, ויצאו ידי חובתם בהקרבתו, ואכילתו אינה מעכבת.

אופן נוסף: חבורה שאבד פסחה, ואחד מהם הלך לחפשו, ואמר להן – לבני החבורה, אם אחרתי – אם אתאחר מלבוא עם הפסח, צאו ונשחטו את הפסח שתקחו לכם גם עלי ותמנו אותי עמכם עליו, אך הם לא אמרו לו אם תמצא את הפסח שחוט עלינו, והלך וימצא את הפסח ונשחט אותו, ואף הן לקחו פסח אחר ונשחטו. דינם הוא, שאם הפסח שולקן נשחט ראשון לפני שנשחט הפסח שמצא היחיד, הן אוכלין מהפסח שולקן, ואף הוא ו–היחיד אוכל את הפסח עמהן, שהרי עשה אותם שליחים לשחוט עליו, ובשחיטתם נמשך מן הפסח שמצא, והפסח ששחט ישרף כפסח שאין לו בעלים. ואם הפסח שול נשחט ראשון לפני הפסח שולקו בני החבורה, הוא אוכל מהפסח שול, והן אוכלין מהפסח שולקם, שהרי לא עשאוהו שליח לשחוט עבורם, וכבר נסתלקו מהפסח שאבד. ואם אינו ידוע איזה מהן נשחט ראשון, או נשחטו שניהם כאחד, הן אוכלין משולקן, שהרי נמנו רק עליו, והיחיד לא שחט בשליחותם, והוא אינו אוכל עמהן, כיון שיש ספק שמוא שלו נשחט ראשון ולא נמנה על שלהם, והפסח שול יצא לבית השריפה ולא יאכל ממנו, שמוא שלהם נשחט ראשון, ואזי הוא נמשך מלהמנות על שלו, שהרי עשאו שליחים לשחוט עבורו. ומכל מקום פטור היחיד מלעשות פסח שני, אף שלא אכל כלל פסח, כיון שממה נפשך נמנה על הקרבן שנשחט ראשון, ויצא בו ידי חובת הקרבת הפסח, ואכילת הפסח אינה מעכבת.

אופן שלישי: חבורה שאבד פסחה, ואחד מהם הלך לחפשו, ואמר להן לבני החבורה לשחוט עבורו פסח אחר אם יתאחר, וגם אמרו לו בני החבורה, שאם ימצא את הפסח ישחטנו עבורם. הדין הוא, שאוכלין כולן מן הפסח שנשחט הראשון, שהרי גם הם שליחים לעשותו מנוי על פסח שלהם, וגם הוא שליח למנותם על הפסח שלו, וכשנשחט הראשון, המנויים על הפסח שנשחט אחריו מושכים ידיהם ומסתלקים ממנו. ואם אין ידוע איזה מהן נשחט ראשון, שניהם – שני הפסחים יוצאין לבית השריפה, ולא יאכלו, כיון שכולם מנויים על הנשחט הראשון, והנשחט השני הוא פסח בלא בעלים שאינו נאכל, ואין ידוע מי מהם נשחט ראשון ומי שני. אופן רביעי: חבורה שאבד פסחה, ואחד מהם הלך לחפשו, אך לא אמר להן לשחוט עבורו, וגם הם לא אמרו לו לשחוט עבורם, אין אחרתאין זה לזה – אין להם אחריות וטענה זה על זה, שהרי הוא אינו שליחם, וגם הם אינם שליחיו, ואין שניהם חוששים איזה מן הפסחים נשחט ראשון, אלא הם אוכלים משלהם והוא אוכל משלו.

המשנה מבארת את הדין בשני פסחים או יותר שנתערבו: שתי חבורות שנתערבו פסחיהן זה בזה קודם שנשחטו, ואין ידוע מי בעליו של כל פסח, אך אי אפשר שימשכו כולם את ידיהם מפסחם, ולאחר מכן כל חבורה תיטול אחד מן הפסחים ותמנה עליו מחדש, כיון שאסור שכל בני החבורה ימשכו מן הפסח וישאירוהו בלא בעלים, לכן אלו – בני החבורה האחת מושבין להן ו–נוטלים אליהם אחד מן הפסחים המעורבים, וכן אלו – בני החבורה השניה מושבין להן אחד מן הפסחים, ולאחר מכן אחד מאלו – מן החבורה הראשונה נפרד מחבורתו וכא לו אצל אלו – ומתחבר עם החבורה השניה, ואחד מאלו – מן החבורה השניה כא לו אצל אלו – בני החבורה הראשונה, וכשעושים כך כך הם – בני כל אחת מן החבורות אומרים לזה שבא אצלם, אם כשמשכנו יפה ברגנו ושלגנו הוא הפסח הנה שמשכנו, ירד משובות – משוך ידך

פסח אָחֵד, וְזֶה (ו-שמעון) מוֹשֶׁה לֹא פסח אָחֵד, אך כיון שיתכן
 שהחליפו, ואם כל אחד יסתלק מפסחו וימנה על הפסח שברשותו
 עתה, הרי הוא משאיר את פסחו הראשון בלא בעלים, ואסור
 לעשות כן, לכן זה (ו-ראובן) הולך וּמְנִיָּה עִמּוֹ על פסחו אָחֵד מִן
 הַשּׁוֹק כגון לוי, ואומר לו' בכל מקום שהוא פסח שלי הרי אתה
 נמנה עליו, וְזֶה (ו-שמעון) מְנִיָּה עִמּוֹ אָחֵד אחר מִן הַשּׁוֹק כגון
 יהודה, על פסחו בכל מקום שהוא, ואומר לו כלשון הנזכרת.
 ונמצא, שעתה ראובן ולוי מנויים על פסח אחד בכל מקום שהוא,
 ושמעון ויהודה מנויים על הפסח השני, אך אין אנו יודעים האם
 הפסחים הנמצאים עתה ברשות ראובן וברשות שמעון הוא הפסח
 שלהם, או שמא החליפו. לאחר מכן, זֶה בָּא אֶצֶל זֶה - ראובן בא
 אצל הפסח שמשך שמעון ואצל יהודה שנמנה עמו, וְזֶה בָּא אֶצֶל
 זֶה - ושמעון בא אצל הפסח שמשך ראובן ואצל לוי שנמנה עמו,
 וְכֵן הֵם אוֹמְרִים - וכך אומרים ראובן ליהודה ושמעון ללוי אִם
 שְׁלִי הוּא פֶסַח זֶה, שכשמשכנו את הפסחים לא פסחו עליהם
 הפסחים, ואין זה הפסח שנמנית עליו עם חבירי, וְיִדְּךָ מְשׁוּבוֹת
 מֵהַפֶּסַח שְׁלֹךְ שנמנית עליו עם חבירי, וְנִמְנִית (ו-ותמנה) עַל פֶּסַח זֶה
 שהוא שְׁלִי, וְאִם שְׁלֹךְ הוּא פֶסַח זֶה, שכשמשכנו את הפסחים
 ביררנו יפה, ואני נטלתי את הפסח שלי וחבירי את שלו, ונמצא
 שהפסח שלפנינו היה של חבירי והוא המנה אותך עליו, וְיִי
 מְשׁוּבוֹת מֵשְׁלִי וְנִמְנִיתִי - ואני נמנה עמך עַל שְׁלֹךְ. ובתקנה זו,
 לעולם לא היה הפסח בלא בעלים, ואין יהודה נעשים מנויים
 בודאי על הפסח שאצלם, ומקריבים אותו עבורם, וכן שמעון ולוי.

נמרא

ברייתא הלומדת מוסר השכל מדיני המשנה בענין חבורה שאבד
 פסחה: תֵּנוּ רַבֵּנּוּ, חבורה שאבד פסחה, ואחד מהם הלך לחפשו, אם
 הוא אָמַר לָהֶן שאם יאחר יהיו שליחיו לשחיתת הפסח, וכן אָמַר
 לוֹ שֶׁאִם ימצא את הפסח יהא שליחם לשחטו עליהם, אוֹכֵל
 השליח וכל אחד משאר בני החבורה מִן הפסח הָרָאשׁוֹן שנשחט,
 והשני ושארו, לֹא אָמַר לָהֶן וְלֹא אָמַר לוֹ כלום, שלא עשו אחד את
 השני שליח לשחיתת הפסח, אִינֵן אֶחָדָיון זֶה לָזֶה בשחיתת הפסח,
 אלא כל אחד אוכל משלו.

מֵהַפֶּסַח שְׁלֹךְ, וְנִמְנִית - והמנה עתה על הפסח שְׁלֹנּוּ, וְאִם כשמשכנו
 לא ביררנו יפה וְשְׁלֹךְ הוּא הַפֶּסַח הָהָ שמשכנו, שנטלנו את פסחה
 של החבורה השניה שאתה חלק ממנה, וְיִדְּנוּ מְשׁוּבוֹת מֵהַפֶּסַח
 שְׁלֹנּוּ, ויהא של בני החבורה האחרת, וְנִמְנִינוּ - ואנו נמנים עתה על
 הפסח שְׁלֹךְ, ונמצא, שאף אם החליפו החבורות את פסחיהם
 כשבררו להם אחד, כל חבורה הסתלקה מהפסח שהיה ברשותה
 תחילה, ונמנתה על זה שברשותה עתה, ובכך כל חבורה מנויה רק
 על הפסח שברשותה עתה. ועל ידי שאחד מכל חבורה בא
 לחבורה האחרת, לעולם נשאר הפסח עם בעלים, שאם החבורות
 בררו את הפסח שלהן, נמצא שכל חבורתו של כל אחד מהפסחים
 מנויה עליו חוץ מהאחד שעבר לחבורה השניה, ואם החבורות
 החליפו את פסחיהם, הרי הלך אחד מכל חבורה לחבורה האחרת,
 וכשמשכו הנותרים את ידיהם מפסחם הראשון אותו אחד נשאר
 בעלים עליו.

וְכֵן הָדִין בְּהֶמֶשׁ הַחֲבוּרוֹת שֶׁל הַמֶּשֶׁה הַמֶּשֶׁה - שיש בכל אחת מהן
 חמשה מנויים, וְכֵן הָדִין בעשר חבורות שֶׁל עֶשְׂרֵה עֶשְׂרֵה - שיש
 בכל אחת מהן עשרה, שנתערבו פסחיהם, שכל אחת מהחבורות
 מושכת לה פסח אחד מן התערובת, וּמִשְׁכִּין לָהֶן אָחֵד מִבְּנֵי כָּל
 הַחֲבוּרָה וְהַחֲבוּרָה, והיינו שבאופן של חמש חבורות של חמשה
 אנשים, חמשת האנשים שבכל חבורה מתחלקים לחמשת
 הפסחים, ועל ידי זה נוצרות חמש חבורות חדשות, שבכל אחת יש
 אדם אחד מכל חבורה וחבורה שדיתה בתחילה, ונמצא שכל
 אחד מן הפסחים יש בודאי אחד מבעליו הראשונים, וְכֵן הֵם
 אוֹמְרִים - כפי מה שנתבאר לעיל שאומרים בני החבורה לזה שבא
 אצלם מהחבורה האחרת, אף כאן בכל חבורה אומרים ארבעה
 מהם לחמישי שעמם, אם פסח זה הוא שלך, ידי ארבעתנו
 משוכות מארבעת פסחנו בכל מקום שהם, ואנו נמנים עמך על
 הפסח שלך, וכך הם חוזרים ואומרים לשני, וכך לכל אחד ואחד
 מן החבורה, ובאופן זה, בכל חבורה מהחבורות החדשות, נמשכו
 בני החבורה מפסחם הקודם, ונמנו על הפסח המצוי אצלם, וכן
 באופן זה לא יהיה כאן פסח שלא יהא אחד מבעליו הראשונים
 עליו, אף אם החליפו החבורות הראשונות את פסחיהן.

הָדִין בזה ביחידים: שְׁנֵים, כגון ראובן ושמעון, שְׁנֵי עֶרְבֵי פֶסַחֵיהֶן
 וכל אחד אינו יודע איזה מן הפסחים שלו זה (ו-ראובן) מוֹשֶׁה לֹא